

Het huidige aanzien van het Oostermaet.

Foto Hans Grotenhuis

Al meer dan 45 jaar niet uit het veld te slaan

Dank zij de niet aflatende inzet van vrijwilligers en stug doorzettingsvermogen van met name Hans Grotenhuis heeft de KNNV-afdeling Deventer een aan zijn lot overgelaten deel van landgoed het Oostermaet omgevormd tot een natuurpareltje. Een voorbeeld van natuurbescherming, dat andere afdelingen op een positieve manier zal aanspreken

Tekst & foto's Harm Werners

Levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*).

Hoe het begon

Het uitroepen van het jaar 1970 tot Europees natuurbeschermingsjaar was voor een aantal KNNV'ers aanleiding iets concreets voor de natuur te doen. Dit initiatief mondde uit in de vorming van een werkgroep, die nu al bijna een halve eeuw de handen uit de mouwen steekt in een gebied, dat al snel zou worden aangeduid als 'de Slenk'. Als jongeling van amper twintig jaar was Hans Grotenhuis een van de mensen van het eerste uur. Er werd begonnen zonder vast omljnd plan. Eigenlijk was aanvankelijk het enige doel het nagenoeg geheel overwoekerde terrein te ontdoen van Amerikaanse vogelkers. Uit een gesprek met Hans blijkt, dat in het begin een zestigtal personen actief deel nam aan het hak- en spitwerk. Al vrij snel haakten veel mensen af en slonk de groep. De meeste vrijwilligers hadden zich verkeken op de zwaarte van de klus. Uiteindelijk bleef Hans als 'laatste der Mohikanen' alleen over.

Motivatie

Gevraagd naar zijn eigen motivatie antwoordt Hans, dat hij in die tijd net lid was geworden van de KNNV en het hem leuk werk leek. Al snel werd hij gegrepen door het idee de oorspronkelijke

Hans Grotenhuis leidt bezoekers rond.

natuurwaarden in het landschap terug te brengen en ging hij vol enthousiasme aan de slag. Uit woord en gebaar blijkt, dat dit laatste geen spat minder is geworden. Vol passie praat hij over wat je gerust z'n levenswerk zou kunnen noemen. De woonkamer waar het gesprek plaatsvindt laat over de interesses van de bewoner niets te raden over. Een boekenkast vol naslagwerken, pentekeningen en schilderijen, alle met een relatie tot de natuur. Verder een indrukwekkende verzameling geomorphologisch materiaal en last but not least een groot aantal houtschijven en kegels van naaldbomen. Die heeft Hans niet meegenomen vanuit de Slenk, maar onder meer verzameld via tal van reizen over de hele wereld.

Valkuilen

Ik ben benieuwd hoe de samenwerking met de eigenaar, Stichting IJssellandschap, verloopt en waar je rekening mee moet houden. Hans: "Ga uit van je eigen initiatief en ga vooral niet je eigen visie opdringen. Het is beter voorzichtig af te tasten wat je aan elkaar hebt en de grenzen verkennen. Je spreekt elkaars taal niet, waardoor er nodeloos misverstanden kunnen ontstaan. Onderbouw ideeën met goede argumenten en laat merken dat je met kennis van zaken spreekt. Op die manier ontstaat er vertrouwen. Als je lang genoeg samenwerkt, zijn er geen valkuilen meer. Een goede verstandhouding met de terreineigenaar is onontbeerlijk voor het slagen van dit soort processen. Alleen als je als groep voor een langere tijd de continuïteit van je werk kunt garanderen en dat ook in de praktijk waarmaakt, ligt een goede relatie met de terreineigenaar in het verschiep. Dan pas kan er sprake zijn van daadwerkelijke invloed op het beheer. Het moet klikken en dit is zeker het geval met de drie contactpersonen waar ik mee te maken heb. Wellicht scheelt het ook dat je uit dezelfde streek komt en het dialect van de streek spreekt."

Natuurwaarden

Natuurlijk wil ik ook weten welke natuurwaarden zoal in het terrein aanwezig zijn. Hans vertelt dat na tien jaar noeste arbeid

het vogelkersstruweel eindelijk was overwonnen. Toen werd het tijd serieus na te denken over een beheerdoelstelling. Uit historisch onderzoek viel op te maken dat het terrein rond 1900 gebruikt werd als nat hooiland. Dit werd het uitgangspunt voor de uiteindelijke beheersituatie. Inmiddels kunnen de nodige successen opgetekend worden; zo is er bijvoorbeeld heide terug gekomen, maar ook plantensoorten als addertong, wateraardbei, rietorchis en nota bene de grote keverorchis hebben er zich weten te vestigen. En alles spontaan, want introductie van soorten wordt ondanks de geïsoleerde ligging van de Slenk niet overwogen. Wat de fauna betreft functioneert het gebied als kraamkamer voor reeën en is aan de aangevreten rozetten van de kale jonker te zien dat woelmuizen er zich ook thuis voelen. Een paar zeldzame vlindersoorten konden worden verwelkomd in de vorm van respectievelijk aardbei- en kleine ijsvogelvlinder. En als laatste aanwinst de voorzichtige vestiging van de zilveren maan. Tot de aanwezige natuurwaarden behoren zeker de 'boomlijken'. "Waar vind je nog plekken waar bomen ongestoord oud kunnen worden en tot de laatste snipper vergaan mogen blijven liggen?" zegt Hans met enige trots.

Boekje

Hans speelde al langer met de gedachte alles op papier te zetten. Het laatste zetje dat hij hier voor nodig had was het honderdjarig jubileum van de afdeling Deventer. Ik had de eer bij de presentatie ervan aanwezig te mogen zijn. De genodigden werden door wie anders dan Hans zelf rondgeleid in het terrein. Een betere ambassadeur voor natuurbeheer als KNNV-activiteit is er niet te vinden. Maar wat wil je als iemand zelfs een deel van de naam in z'n mailadres heeft afgestemd op de natuurlijke gesteldheid van de natuurparel: dalkruid. Tijdens de bezichtiging speelde een paar reptielen verstoppertje in een oude boomstronk. Enkele levendbarende hagedisjes lieten zich af en toe zien en dan weer niet. Als om het beheerwerk 'met vallen en opstaan' te symboliseren. Het boekje bevat voor wie er meer over wil weten een schat aan informatie. Het laat zich lezen als een roman en sluit helemaal aan bij de vlotte verteltrant van de auteur. Het boekje kan voor € 10 (excl. verzendkosten) besteld worden via: secretaris@deventer.knnv.nl

De KNNV-afdeling Deventer houdt zich bezig met actieve natuurbescherming. Al ruim 45 jaar beheert zij een klein (ca. 7 ha), doch waardevol natuurreservaat in Lettele. Het terrein maakt onderdeel uit van het Oostermaet. Het is eigendom van de Stichting IJssellandschap. Het is van oorsprong een nat beekdal geweest met aan de randen hooggelegen, stuifzandruggen. Waarschijnlijk is het lage deel tot rond 1900 in gebruik geweest als hooiland. Om onduidelijke redenen is het toen verlaten en vanaf dat moment is het eerst dichtgegroeid met berken en later, na de introductie van de Amerikaanse vogelkers in ons land, heeft deze agressieve soort bezit genomen van het terrein. Zo trof de KNNV het terrein aan toen zij hier begon met haar werk

> [info website afd. Deventer](#)